

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput III. Demonstratur, Fidem ac Religionem Christianorum evidentissimè
veram esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83665](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83665)

pluraque Judæis olim permiſſa; lex perfectior eſt quæ ſervat pudicitiam, & Matrimonii vinculum atque unitatem, quam lex hæc omnia diſtumpens, & innovans abrogatam Judæorum conſuetudinem. Lex ergo Mahumetis permittens fornicationes, repudia, polygamiā, aliaque ſcelera turpiora eſt corruptela, non reformatio: alioqui lex Moyſis erit perfectior Evangelio, contra manifeſtam rationem, & communem quoque fidem Mahumetanorum. Deinde cum Deus non poſſit mentiri, credimus Chriſtum veniſſe poſt Moyſen, quoniam in lege Moyſis teſtimonium habet: non credimus à Deo veniſſe Mahumetem, quoniam in lege Chriſti non prædicuntur futuri, niſi Pſeudoprophetæ. Nam quod Turcæ inquiunt nos cap. xiv. Joannis v. 16. abraſo Mahumetis nomine ſuppoſuiſſe Paraclitum, refutatum eſt paulo ſupra; ac præterealiquet Mahumetem nec fuiſſe Spiritum inviſibilem mundo, nec docuiſſe Apoſtolos, nec veniſſe ſtatim poſt Chriſti

aſcenſionem, quæ omnia de mittendo à Filio *Conſolatore* eo loci affirmantur. Rurſus ſi Mahumetes ſalubriora præcepta attulit mundo, promulgato Alcorano abrogata erit lex Chriſtiana, nec ad ſalutem ſufficiens; quemadmodum promulgato Evangelio ceſſavit lex Moyſis. At Mahumetani putant Chriſtianam legem adhuc eſſe validam, & ſalutiferam. Denique in Evangelio, quod Saraceni credunt è cœlo delapſum, habetur regnum Chriſti fore ſempiternum, & adverſus Eccleſiam nunquam prævalitur portas inferi. Fruſtra ergo poſt Chriſtum veniſſe creditur alius Religio- nis Inſtitutor, & Legislator. Præmitto quæ ſupra demonſtrata ſunt, nulum eſſe aut in perſona Mahumetiſ, aut in doctrina Alcorani, aut in promulgatione ſectæ Saracenorum, ex characteribus Divinæ miſſionis, quos deprehendi in Religione Chriſtiana dicam proximo Capite, necnon libro xxv. cap. x. ubi diſputabo de Chriſti adventu contra Judæos, & Paganos.

C A P U T III.

Demonſtratur, Fidem ac Religionem Chriſtianorum evidentiffimè veram eſſe.

S U M M A R I U M.

1. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. Religio Chriſtiana evidenter eſt vera.

8. 9. 10. & 11. Objectionum ſolutio.

1. Religio Chriſtiana evidenter eſt vera.

CUM neceſſe ſit aliquem Dei cultum, Religionemque tenere, quippe id tantum negare audent Athei, adverſus eos natura ipſa, ac teſtimonio animæ reclamantibus; poteſt quique ex dictis inferre, ſolum Chriſtianam religionem eſſe tenendam. Nam Idolatrarum ſuperſtitionem proſtigavimus ſupra, Mahumetanam quoque ſectam modo impugnavimus; ac nullam Religionis formam præter hebraicam, quam alibi antiquatam demonſtrabo, invenies niſi aut Paganorum, aut Mahumetanorum, aut Chriſtianorum. Illorum ergo religione ejurata, Deus in Chriſtianorum fide colendus eſt. Attramen quia aſſenſus fidei, ac Religionis profeſſio debet eſſe prudens, alias opinio eſſet, non virtus; ideoque ſupponere debet certam noticiam Divinæ revelationis; rationem fidei noſtræ petentibus non ſolum respondemus adduci nos fortiſſimis argumentis ad refellenda Gentilium, & Saracenorum dogmata, verum etiam ad præſtandum aſſenſum iis, quæ pro-

R. P. Berti Theol. Tom. IV.

ponit Eccleſia Chriſti. Sunt autem argumenta illa iſtiusmodi.

1.

Religionem Chriſtianam ab exordio mundi Divina Oracula prænuntiarunt innumeris vaticiniis, quæ continentur in veteri Teſtamento, & quæ omnia completa ſunt poſt Chriſti Domini Incarnationem. Non poſſumus autem hæc aut conſicta exiſtimare, aut in ſacris libris appoſita. Primo enim cætera, quæ ad Chriſtum non ſpectant, genuina eſſe facile demonſtratur. Moyſen vera ſcripſiſſe, demonſtratum eſt alio in loco. Mundi productionem, qualem ipſe deſcribit, tradiderunt Phœnicum hitoriæ, de quibus Eusebius 1. Præp. E. cap. 10. Aegyptii apud Diodorum Siculum, Heſiodus in Theogonia; nec poteſt falſitatis convinci ullo profanorum ſcriptorum teſtimonio, cum ipſe cæteros omnes præceſſerit. Quæ de diluvio tradidit, probantur à Beroſo, Abydeno, Luciano, & Nicolao Damalceno.

Ec 2

2.

Probat 1. D. Oraculo

mascono. Legum, rituumque Hebræorum meminerunt Strabo, Tacitus, Herodotus, Phyllo Byblius. Josephi Historiam haud ignorarunt Artapanus, Eupolemus, Demetrius. Exitum populi Israel de Aegypto etiam Manetho, Lysimachus, & Chæremone commemorarunt. Miracula Eliæ, aliorumque Prophetarum nequeunt esse conficta, cum patrata fuerint coram Sacerdotibus idolorum, qui falsæ narrationi sese profecto opposuissent. Vide annotata H. Grotii ad primum de Relig. Christ. n. xvi. Si ergo hæc aliaque plura vera esse creduntur; cur non vaticinationes vocationis Gentium, atque Institutionis Christianismi? Deinde quisnam hæc vaticinia sacris Codicibus assuit? Judæorum aliquis? At impossibile est hanc nationem, cui summa religio vel unum sacrum apicem abradere, voluisse verba Divina depravare: cur ante Christi adventum id faceret, causam non habuit; postquam Christus venit, id attentare non potuit, & ob vulgatas jam Græcorum lingua scripturas, & propter populi, librorumque per Universum dispersionem. Sed neque credibile est, Judæorum aliquem in gratiam Christianorum in vetus Testamentum manus sacrilegas intulisse. Si autem Christiani hoc attentassent, revincerentur ab ipsis Judæis. Hinc recte Augustinus scribit lib. xviii. de Civ. Dei cap. 46. dispersos per orbem Judæos, ut Christiana Religio testes in omnibus gentibus habere posset. Est ergo manifestum, Prophetarum vaticinia de Christo antiqua esse, Divina, neque à Christianis conficta.

II.

3. Probatur 2. ex Evangelica historia. Verissima quoque est Evangelica Historia, quæ nobis tot Christi miracula, inculpatam vitam, mortem pro mundi redemptione, mirabilem reviviscientiam, ac plura alia apertissimæ veritatis monimenta patefacit. Literis enim consignata est à Viris fide dignissimis, qui res sua ætate gestas narrarunt, nec mentiri potuerunt, aut voluerunt. Non potuerunt quidem, cum Christus nihil in abscondito locutus sit, nihil eorum, quæ describuntur, clam perpetraverit: ideoque Evangelistæ potuissent facile falsitatis redargui ab invidis, & Christo infensissimis inimicis. Sed nec mentiri voluerunt. Cui enim bono, si nihil inde utilitatis, honorisque se percepturos videbant, sed persecutionem tantummodo, odiumque hominum, cum nequaquam eos lateret prædicari à se

Jesum Crucifixum Judæis scandalum, Gentibus autem stultitiam? Neque credibile est falsa narravisse in gratiam Magistri. Hujus enim, quem Hebræi expectabant præpotentem & gloria circumdatum, minime tacent parentes humiles, nativitatem in præsepio, neglectam vitam, tenuissimam apud Optimates existimationem, suppliciumque Crucis terribilissimum. Accedit, quod scripserint jam illo è vivis sublato: quem propterea, nisi resurgentem vidissent, cur decepti, ac spe frustrati hominem commendassent invisum Synagoga in eos quoque pauperes, obscuros, ac numero exiguos, cædes minasque spiranti? Dubitare ergo non possumus, quin sacri Evangelicæ Historiæ Scriptores nobis vera narraverint. Quæ autem ab iis tradita sunt, incorrupta à nobis servari, capite præcedenti adversus Sacerdotes demonstravi.

III.

Facta à Christo miracula tam illustra ac manifesta sunt, ut ab ullo sanæ mentis nequeant in dubium revocari. Verit in nuptiis Canæ Galilææ aquam in vinum, spectantibus convivis pluribus, aquam non Apostolis sed Sponsi famulis in hydrias fundentibus, ac degustante merum architriclino. Hominem maligno spiritu vexatum spectante universa Synagoga sanavit, cum à demonio jactaretur in medio. Adolescentem viduæ filium revocavit ad vitam, cum efferretur ad tumulum, comitante turba civium, ac universo populo obstupesciente. Cæcum à nativitate notum omnibus illuminavit, frustra Pharisæis miraculi gloriam technis & maledictis Christo detrachere molientibus. Paralyticum è tecto demissum coram immensa populi multitudine sanavit. Infirmum triginta & octo annorum morbo laborantem, atque ab omnibus derelictum uno verbo ad probaticam restituit sanitati. Magnam hominum multitudinem satiavit, ita ut etiam superessent fragmenta, quinque panibus hordeaceis. Lazarum quadriduanum ad vitam revocavit, adstantibus ad monumentum Pharisæis, qui non semel postea hominem in Bethania viderunt colloquentem & manducantem. Ipse Christus à mortuis surrexit, apparuitque Mariæ Magdalene, Simoni Petro, Discipulis euntibus in Emmaus, Discipulis omnibus simul congregatis, quingentis aliis viris ac feminis. Cætera Christi miracula prætermitto. Hæc itaque palam facta, & comprobata testimoniis innumeris non possunt ali-

4. Probatur 3. ex Christi miraculis.

aliqua ratione denegari : cumque miracula sint invicissimum veritatis argumentum, ex his Christianæ Religionis veritas mirifice confirmatur.

IV.

5. *Probatur 4.* Tam mira est Evangelii promulgatio, ut sola demonstret sui ipsius certitudinem ac veritatem. Principio enim propagatum est à perpaucis hominibus nulla philosophorum doctrina imbutis, nullo patrocinio terrenorum principum commendatis, non armis & eloquentia præditis, sed profectis in orbem binis ac binis, absque pera & calceamentis, omnique præsidio hominum destitutis. Atque hi induti virtute ex alto, absque prævio studio omnium gentium linguam edocti, & absque naturali facultate vel arte omnium morborum curatione præclari, fuerunt Christianæ Religionis columnen ac fundamentum. Deinde non adierunt tantummodo rudem ac sylvestrem multitudinem sed Christum annuntiarunt in ipsa celeberrima urbe Jerosolyma, in qua Magister ligno suspensus occubuit, posthac in Græcorum philosophorum congressibus, in ipsa Roma dedita tum maxime literarum cultui, ac superstitioni Deorum, atque in universo propemodum orbe, ac provinciis regnorum omnium amplissimis. Præterea non inficiam tantum plebem ad se perduxerunt : sed Reges, Philosophos, Tyrannos, atque ipsos idolorum Sacerdotes, adversariosque præcipuos. Tandem iis non obvia sensibus proposuerunt, præscripseruntque genio, libidini, vetustisque moribus consentanea : sed prædicarunt sapientiam absconditam, Deum in Trinitate unum, Dei filium crucifixum ac mortuum, proposito credentibus præmio Gentibus inaudito, visione summi Dei & corporum resurrectione, laetisque præceptionibus, ut frangerentur idola, abrenuntiaretur divitiis ac voluptatibus, supplicia æquo lubentique animo ferrerentur, atque à viris uxores, à parentibus filii, à fratribus, ubi causa adesset religionis, divellerentur & fratres. Atque hæc tam sublimia & ardua talium hominum prolata eloquio, quæ virtus suadere poterat humanâ scientiâ inflatis, & carnalibus, nisi Divina, & occulta vis Religionis?

V.

6. *Probatur 5.* Affine est argumentum, quod nunquam adversus institutam à Christo Religionem potuerint portæ inferi prævalere potuerunt. Præcursores ipsius incestuosus

Rex capitis damnavit : ipsum Christum, omnibus adversus eum conspirantibus, cruci Pilatus appendit : Petrum Apostolorum Principem Herodes catenis vinxit, Claudius Nero in Cruce suspendit : alii omnes Apostoli exilio, ac morte multati. Neque in hos sævitum tantummodo Romanorum Imperatorum edictis, & Proconsulum immanitate ab Ecclesiæ incunabulis fideles dispersi sunt, proscriptis bonis, corporibusque omnium tormentorum genere dilaniatis. Exortæ fuerunt etiam ipso priori Ecclesiæ sæculo complures hæreses, quæ tamen veritatem Religionis nostræ non potuerunt labefactare. Norunt, qui veterum scripta legerunt, quanta moliti fuerint Simon, Cerinthus, Menander, Saturninus, Basilides, Valentinus, alique ministri Satanæ. Hæc autem Persecutorum, atque hæreticorum machinamenta proximis sæculis, ut produnt historiæ, minime cessavere. Neque in corrupti fuerunt ab initio mores fidelium omnium, quamquam non adeo forte corrupti : dissensiones quippe, & fornicationes Corinthiorum redarguit Paulus, & vitia in septem Ecclesias irumpentia scriptor Apocalypsis Joannes. His autem minime obstantibus efficere non potuit aut furor persequentium, aut apparentia peregrinarum doctrinarum, aut demonis nequitia, ut navis tot, tantisque procellis jactata fluctibus mergeretur : quod profecto evenire debuisset, si non illam regeret virtus Altissimi, & spiritus veritatis. Huc spectant argumentationes, quibus demonstro libro xxv. cap. x. Christum esse verum Messiam, divinumque Legislatorem.

VI.

Argumentum sextum ac postremum ex eo deducitur, quod Christiana Religio ceteris omnibus præstet. *Probatur 6.* Primo id Christiana evincitur ex dignitate institutoris. Hunc enim nemo dixerit elatum inani gloria, cum evangelizaverit pauperibus, & regni honorem, hominumque plausus repulerit. Nemo dixerit hominum gratiam captasse, cum palam arguerit hypochritum Phariseorum, textisque flagellis e templo ejecerit profanatores. Nemo dixerit subdolum circumventorem, cum doctrinam suam annuntiaverit in Templo, & in Synagogis. Nemo denique inanum præceptorum promulgatorem; cum ipse omnium prius eadem impleverit sectando vitam humilem, & subeundo mortem turpissimam. Habes ergo in Religionis nostræ Institute rectissimum intentionis finem,

finem, manifestam conscientiam veracitatis, & exempli operisque confirmationem. Et tamen ipsius dignitatem ac potentiam testimonia, ac prodigia innumera comprobarunt. Compara huic legislatores ceteros, & longe præstantiorem invenies, non dicam Græcis sapientioribus viciorem omnium scđitate inquinatis, aut Romanis cultu dæmonum, & fraterna cæde pollutis, sed ipso Moyse, ejusque vita, licet probatissima, cum rebus à Christo gestis nullatenus est comparanda. Deinde liquet Christianæ fidei præstantia ex Evangelicis præceptis: in quibus nihil offendes, quod repugnet vel immutabili legi naturæ singulis inditæ, vel sanioribus Sapientum documentis, vel morum regulæ ac probitati. Jubemur enim Deum colere, Parentes diligere, turpia vitare, singulis benefacere. Hæc cum natura dictante complures servanda esse præceperint, conspurcarunt tamen institutis aliis juxta inseminatæ, concupiscentiæ, & prave indolis incitamenta. Nam Idololatriæ nihil non contaminatum: horrenda autem summopere consuetudo victimas humanas mactandi. Ex Philosophis Plato plurimum Deorum cultum inexit: Aristoteles lib. v. Politic. cap. 11. docet indecoras artes conservandæ Tyrannidis, etiam cum Religionis abusu. Stoici nullam aliam virtutem agnovere, quam bonorum operum ostentationem, ut omnibus essent admirationi, humanarum laudum captatores superbissimi. Epicurei sprete religione solam voluptatem sectarunt. Hebræorum autem præcepta aliqua institutis Christianorum conformia sunt, plura istorum promissiones ac signa, nonnulla œconomix causâ pronis ad idololatriam ad tempus præscripta. Religio ergo servans externis ritibus, animoque Dei cultum, proponens omnia erga proximum humanitatis officia, probans virtutes quotquot consensu hominum habent decorem honestatis, damnavit flagitiosa quælibet, etiam si sola mente versentur; & nihil agens causa terrenæ voluptatis, aut philuciæ, cæteras omnes antecellat, necessum est. Denique felicitatem, quæ immortalem animum explere possit, hæc religio sola promittit; aliæ nec agnoverunt: nam de perenni vita animorum aliqui dubitarunt, quidam transitum hominum in bestias commenti sunt, nonnulli dixerunt solam virtutem, cujus vis in perferendis malis sita est, sibi præmium esse, alii epulas & concubitus expectant: quæ omnia vel sunt mortalis vitæ necessita-

tes, vel saltem habent pericula, anxietates, interitum. At spes firmissima Christianorum Divinis promissionibus, & resurrectione Redemptoris, corroborata, tendit in vitam sempiternam, in Deo absconditam, nulloque corporis animique incommodo affectam. Cum vero admittendam constet beatitudinem, quam omnes homines cupiunt, nec profecto expeterent, nisi assequi possent; ea tantum Religio vera existimanda est, quæ veram beatitudinem pollicetur. Quamobrem spectata dignitate Institutoris, præceptorum æquitate, nec non excellentia mercedis, debet professio Christianorum cæteris omnibus anteferri.

CONTRARIA ARGUMENTA SOLVUNTUR.

Potest adversus dicta primum objectionari. Quod ipsi Apostoli Evangelicam Historiam conscripserint, atque autographi sint libri, quibus narrantur Christi miracula, ac præcepta Religionis nostræ traduntur, incertum prorsus est, atque inexploratum: labascit ergo primum, ac proximum argumentum. Prob. ant. I. Cum plura Evangelia ab ineunte Ecclesia fuerint sub nomine Apostolorum conficta, & evulgati libri complures apocryphi; possunt esse ejusdem generis scripta, quæ à credulis primi ævi Christianis fuerunt recepta. II. Facile eventire potuit in Jerosolymorum excidio, ut dispersis illius Ecclesiæ monumentis falsa ac mendosa supponerentur. III. Recipit Ecclesia inter Canonicas scripturas scripta quadam sub nomine Apostolorum, ut Epistolam Pauli ad Hebræos, secundam Petri, Catholicam Judæ, & Apocalypsim Joannis, nec tamen constat habere reapse illos, quorum nomen præferunt, auctores. Pariter ergo dubium est scripsisse Evangelia Matthæum, Lucam, Marcum, Joannem.

Resp. nego ant. Cum enim habeamus constans sæculorum omnium testimonium, nefas est de auctoribus Evangeliorum dubitare, ac multo minus de rebus à Christo gestis, pro quarum confirmatione mentiri, nihil, ut vidimus, Apostolorum intererat. Ad probat. I. dico, ob eandem rationem, ob quam rejiciuntur Pseudo-Evangelia, alique libri apocryphi, à nobis scripta retineri Apostolica; id est, quia illa nunquam universalis Ecclesia probavit, hæc autem unanimi ac perpetua traditione recepit. Enarrantur præterea in Pseudo-Evangeliis facta quadam Christi aut pugnantia, aut absque ullo teste patrata,

8.
Objectioni 1.

9.
Solutio.

iii

in Evangeliiſ autem publica doctrina, & Chriſti opera facta coram multitudine populorum, atque omni teſtimoniorum genere confirmata. Ad alteram probationem reſpondeo non à ſola Jeruſolymitana Eccleſia receptam Chriſti doctrinam ac religionem, ſed præterea Antiochiæ, Corinthi, Ephēſi, Romæ, atque in univerſo propemodum orbe, in quo Evangeliorum Codices fuerunt ante Jeruſolymitanum excidium diſperſi. Ad tertiam hoc habeto reſponſum. Si incertus eſſet auctor ſcriptorum, quæ commemorata ſunt, quia de ipſo auctore nonnulli veterum dubitarunt; certiffime tamen Evangelia conſcripta fuiſſent ab Apoſtoliſ, quoniam in hoc veteres omnes conſentiunt: ſed nego etiam, non eſſe adſcribenda ea ſcripta Auctoriſ, quorum præſerunt nomen, cum privato aliquorum iudicio præponi debeat traditio Apoſtoliſ Eccleſiæ ſatis jam explorata, ac diſcuſſa.

10. Obijciunt 2. Deinde opponi poteſt. Apoſtoli, cum ignari eſſent, ac ſimplices, facile decipi potuerunt. Primo ipſe Chriſtus potuit cum iſi, qui infirmos ſe fingerent, convenire. Deinde fallere eos potuit rerum apparentia, & rumor vulgi. Inſuper fuerunt, fortaſſe, quos Chriſtus ſanavit, infirmi non re ipſa, ſed imaginatione duntaxat. Demum ipſi Apoſtoli cum impenſe Chriſtum diligerent, potuerunt ob nimium amorem deludi præſertim in apparitionibus poſt ejus mortem ac ſepulturam.

II. Reſp. evidentiffimum eſſe quod Apoſtoli non fuerint circa facta à Chriſto prodigia decepti. Sane Chriſtus non potuit cum ſuppoſitiſ infirmis fraudulentæ conventionis pacifci. Etenim aliqua ejus prodigia facta ſunt in univerſa populi multitudine, ut multiplicatio quinque panum; & impoſſibile eſt in-

gentem turbam in ſimulationem conſpi-
raſſe, & ex ea neminem fraudem poſtea patefeciffe: aliqua patrata ſunt ad preces exterorum, ut Centurionis, & mulieris Chananæ, quibuſcum conveniſſe Chriſtum nequit oriri ſuſpicio: aliqua evenerunt coram invidiſ Phariſæiſ, quorum ſtudio præcipuum erat Chriſtum deprimere, & gloriam ipſius obſcurare, ut curatio paralytici, & dæmoniorum expulſio. Prima ergo conjectura evidentiffime exploditur. Sed nec ſimulaſſe infirmitatem quos Chriſtus ſanavit, liquet: quis enim à primo nativitatſ die ſe cæcum fingeret, ut apparenter illuminaretur? quis triginta & octo annis ſimularet paralyſin? quis cum Lazaro quatuor diebus jaceret in ſepulchro? quis ſineret ſe à dæmone vexari, & elidi? Hiſ non apparenter redditam à Chriſto fuiſſe lucem, vitam, ac ſanitatē, tam certum eſt, quam intereſſe non potuit ſimulatio eorum, qui receperunt beneficia; nec falſus rumor, cum cæcum à nativitate recepiſſe lumen ſpectarent omnes, teſtarentur parentes, & perperam occultare tentarent invidia in Chriſtum tabeſcentes Judæi. Paralyticum quoque ſerentem grabatum ſuum, & Lazarum revocatum ad vitam ſinguli propriiſ oculiſ inſpexerunt. Nulla ergo hic ſimulatio, aut falſus rumor occurrit. Cæcitatem ipſam, paralyſim, mortem in ſepulchro jacentiſ, quiſ, niſi inſaniam omnino, dixerit imaginationiſ effecta? Denique non ſefellit Apoſtoliſ exiſtimatio Magiſtri; nam & diutius fuerunt increduli, & pluribuſ experimentiſ veritatem contrectaverunt, & accepta à ſe ipſiſ miraculorum virtute dubitare non poterant Magiſtrum, à quo acceperant, ea caruiſſe.

Cætera argumenta perquiras libro I. cap. VII. & lib. XXV. cap. XI.

CAPUT IV.

Non eſſe connumerandos inter Chriſti fideleſ, nec fructum Redemptioniſ illiſ percepturoſ, qui ejus Divinitatem atque Incarnationem non conſtitentur.

SUMMARIUM.

1. An Chriſti fideleſ, qui non conſtitentur Divinitatem, & Incarnationem.

2. 3. 4. 5. & 6. Propoſitio Probat.

7. 8. 9. 10. Uſque 21. Solvuntur Objectioneſ.

An Chriſti fideleſ, qui non conſtitentur Divinitatem, & Incarnationem.

VERAM Religionem, quam Chriſtianam eſſe demonſtravimus, ſe profiteri autemant gregaleſ omneſ Socini contentendeſ, non eſſe è fidelium numero expungendos, qui myſteria

quoque fidei noſtræ præcipua, id eſt individua Trinitatem, & Dominicæ Incarnationiſ Oeconomiam præfractæ oppugnant, aut negant. In eodem ſuto hæſiſſe Hugonem Grotium liquet ex hiſ, quæ